

Täysistunto

Maanantai 18.3.2019 klo 12.00—14.31

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 286/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 28/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

12.01 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Me kävimme tästä asiasta hyvää keskustelua viime viikolla eduskunnassa. Tässähän on kyse siis vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta ja siitä, millä tavalla lakia ja myös metsästyslakia muutetaan, jotta voimme tehokkaammin puuttua vieraslajien aiheuttamiin ongelmiin. Vieraslajeihin kuuluvien lintujen ja nisäkkäiden pyydystämiseen ja tappamiseen sovellettaisiin, mitä rauhoittamattomien eläinten pyydystamisestä ja tappamisesta metsästyslaissa säädetään ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sanotaan. Myös tehokkaampia pyyntivälineitä [Hälinää — Puhemies koputtaa] ja menetelmiä mahdollistetaan tämän lainsäädännön kautta käytettäväksi. Metsästyslakia esitetään muutettavaksi siten, että lakia ei siis enää sovellettaisi pesukarhuun, piisamiin, rämemajavaan eikä supikoiraan, jotka on EU:n lainsäädännössä määritelty haitallisiksi vieraslajeiksi, ja metsästyslakia ei sovellettaisi enää myöskään minkkiin, joka on määritelty kansallisesti merkittäväksi haitalliseksi vieraslajiksi.

On tärkeää, että meillä on tehokkaammat keinot puuttua vieraslajien leviämiseen. Ne aiheuttavat tällä hetkellä isoja ongelmia esimerkiksi linnustolle ja monille Suomen luontoon oikeasti kuuluville eläimille, ja on hyvä, että metsästäjät voivat tätä tehtävää tehokkaammin hoitaa. On tärkeää myös huolehtia siitä, että metsästäjillä on riittävät edellytykset ja hyvä taito tätä tehtävää viedä eteenpäin, ja olen arjessa itse huomannut, miten arvokasta työtä esimerkiksi supikoirien kohdalla meidän metsästäjämme tekevät. Metsästyskortti-vaatimus siis poistuu, ja tämän jälkeen harakan, naakan, räkättirastaan ja muutamien muiden rinnalle tulevat supikoira, minkki ja piisami sekä pesukarhu ja rämemajava. Nykytilanteeseen verrattuna sääntely siis muuttuu niin, että ilman metsästyskorttia voi pyydystää viittä nykyisiä lajeja suurempaa nisäkästä.

Tämä kultasakaalikeskustelu myös oli viime viikolla vilkas, ja itse pidän tärkeänä, että meillä on riittävät keinot puuttua myös kultasakaalin leviämiseen Suomeen. Ne aiheuttavat tänne levitessään merkittävää haittaa esimerkiksi meidän luontaiselle linnustollemme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 180/2018 vp

Arvoisa puhemies! Vaalikausi on lähestymässä loppua, ja moni on odottanut, koska Heinonen lopettaa puhumisen. Nyt, arvoisa puhemies, ilmoitan, että tämä on tämän vaalikauden viimeinen puheenvuoroni. [Eduskunnasta: Oho! — Vasemmalta: En usko!]

12.04 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Heinonen tuossa edellä totesi, tästä laista ja sen sisällöstä käytiin laaja keskustelu jo viime viikolla, ja todellakin kaikkien yhteinen tahto on se, että me huolehdimme siitä, että vieraslajit, jotka Suomen luontoon tulevat, pystytään tehokkaasti poistamaan, koska ne vievät meidän luontaisien eliölajiemme elintilaa ja siten ovat uhka luontaisille lajeillemme.

Mutta esitän kuitenkin tähän lakiin vastalauseen, että, aivan kuten edustaja Heinonenkin totesi, silloin kun näitä lajeja, varsinkin näitä suurempikokoisia nisäkkäitä, poistetaan luonnosta, on syytä varmistaa, että se tehdään ammattitaitoisesti ja eettisesti ja että esimerkiksi lajintuntemus on kohdallaan, ja siksi, aivan kuten Metsästäjäliitto itsekin on todennut, metsästyskorttivaatimus tulisi säilyttää tässä, niin että poiston voi tehdä todellakin vain metsästyskortin omaava.

Toinen asia, mistä kävimme keskustelua kultasakaalin lisäksi, oli se, että jos emä kulkee poikasten kanssa silloin kun on pesimäaika, niin tällaista emää ei ammuttaisi. Muutoin tuona aikana toki saa vieraslajin poistaa, kun emä tai muu yksilö kulkee yksinään ilman pesuetta, mutta silloin, kun poikasten kanssa liikkuu, nykyiseen tapaan pesärauha säilyisi.

Nämä kaksi vastalauseetta esitän vihreiden valiokunnan mietinnössä olevan vastalauseen mukaisesti.

12.05 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Mikkosen tekemää ehdotusta, ja haluan todeta sen, että on todella erikoista, että maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistö meni muuttamaan hallituksen esitystä sellaiseksi, että vieraslajien torjunta vaikeutuu esimerkiksi juuri tämän kultasakaalin kohdalla. Erityisen tärkeää on huolehtia myös eettisyydestä ja luonnonsuojelunäkökulmista, ja sen vuoksi tämä vihreiden esitys on erittäin kannatettava.

12.06 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Minusta on erittäin tärkeää huomioida tässä juuri se, että olemmeko sitä mieltä, että jos eläin on kuitenkin luokiteltu isoksi eläimeksi, niin voitaisiin poistaa sellainen emä, jolla on pentue. Pesimäaikainen ampuminen on minun mielestäni kyllä edesvastuutonta. En minä voi koskaan hyväksyä sitä, että joku pentue jätetään ilman emää. Se tuntuu jotenkin niin vastenmieliselle, että vaikka penut eivät kulkisikaan emän perässä, niin ne jätettäisiin sitten pesään kuolemaan. Sen takia olen kyllä tässä ehdottomasti vihreiden vastalauseen kannalla. Kyllä meidän pitää olla sen verran inhimillisiä, että pesimäaika on pesimäaikaa ja pentueet ovat pentueita. Emme voi olla sellaisia tahdottomia, vastuuttomia ihmisiä, että me voimme jättää pentueen vaille emää, vaikka ne eivät kulkisikaan emänsä perässä. Ne jäävät sitten sinne yksinään, ja se ei kyllä ole minun mielestäni inhimillistä, eikä pidä olla eduskunnan tahdon mukaista, että voisimme toimia siten, että voisimme jättää pentueen nälkään.

12.08 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Vieraslajien tehokas torjuminen on todellakin tärkeää. Meillä on ikäviä kokemuksia niistä vieraslajeista, jotka ovat tunkeutuneet Suomen luontoon ja samalla aiheuttaneet vahinkoa omalle lajistollemme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 180/2018 vp

Tuo viime viikolla käyty kultasakaalikeskustelu oli aika hämmästyttävä, kun maatalousministeriön alkuperäinen kanta oli maa- ja metsätalousvaliokunnassa muutettu niin, että tätä kultasakaalia ei pidettäisi riistaeläimenä vaan vieraslajina. Tässä monien asiantuntijoiden, muun muassa metsästäjien, näkemys oli sen alkuperäisen mukainen, ja itse kävin vielä ennen äänestystä ministeri Lepältä kysymässä, mikä tässä nyt on se oikea näkemys, ja kyllä hän edelleen oli sen alkuperäisen esityksen kannalla.

Toivotaan, että pystymme joka tapauksessa torjumaan tämän kultasakaalin invaasion suomalaiseen luontoon, ja mielestäni tätä on aika tarkasti seurattava ja tarvittaessa sitten tulevan eduskunnan on oltava valmis tarttumaan myös mahdolliseen lainsäädännön muutokseen, mikäli osoittautuu epäonnistuneeksi tämä päätös, joka kultasakaalin osalta on tähän nyt tehty.

12.10 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Itsekin olen hieman huolissani siitä ilmapiiristä, joka tässä keskustelussa on ollut, että esimerkiksi Metsästäjäliiton asiantuntemusta ei ole haluttu kuulla. Joissakin keskusteluissa näkyi jopa jonkinlainen välinpitämättömyys: jos metsästetään jotakin nisäkäslajia, niin jätetään pennut kuolemaan nälkään. Itse olen sitä mieltä, että silloin pitäisi pystyä suoraan ja rehellisesti sanomaan, että pitää etsiä sitten se koko pentue.

Jos me mietimme yleisesti ottaen, miten me suomalaiset suhtaudumme eri eläinlajeihin ja nisäkkäisiin, niin me haluamme kuitenkin kohdella eläimiä hyvin ja inhimillisesti, ja jos meillä on vieraslaji, jota me emme halua tänne päästää — mikä on täysin selvä asia — niin silloin sen voi tehdä myös inhimillisesti ja osaavasti. Ja olen ymmärtänyt, että Metsästäjäliitto on juuri tätä myös korostanut, että tunnustetaan lajit, ettei sitten metsästetä tai oteta kiinni vääriä lajeja, ja — tämä on minun henkilökohtainen mielipiteeni — jos joku eläin voidaan ilman metsästäjäosaamista lopettaa, niin kyllä siitä helposti tulee vähän semmoinen ns. potkittu rotu, että voidaan lähteä sitten minkälaisella porukalla tahansa niin sanotusti poistamaan niitä, ja toivon, että ainakaan minkäänlaista väkivaltaa ja tarpeetonta kärsimystä ei aiheuteta.

Itse olen sitä mieltä, että eläinten kohtelun tulee olla aina inhimillistä, ja ihmettelen sitä, minkä takia monet edustajat tuntuvat jopa vähän naureskelevan, että eiköhän mennä eteenpäin ja unohdeta tämmöiset höpinät eläinsuojelusta. Minusta jokainen kansa mitataan sillä, miten se kohtelee puolustuskyvyttömiä, on se sitten eläin, vanhus, lapsi. Sillä me mitaamme sen, koska sitä varten me täällä olemme, että me puhumme niiden puolesta, jotka eivät pysty.

12.12 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa — niin kuin vitsissäkin sanotaan, että niinhän minäkin olen — että nyt täytyy kyllä yhtyä edustaja Meren puheenvuoroon. Kyllä meidän pitää se inhimillisuus tässä lainsäädännössä huomioda, ja emme voi olla niin tunteettomia täällä lainsäädännön puolella, ettemmekö huomioisi sitä, mitä on se inhimillinen kärsimys, jota me sitten mahdollisesti teemme tässä vieraslajiasiasa.

Mutta nyt pitää erottaa kaksi asiaa: kultasakaali on oma asiansa, ja sitten tämä vieraslajiasia on tavallaan eri asia. Kyllä minä kovasti toivoisin, että voisimme olla sillä kannalla, että emme mahdollistaisi sitä, että pentueita voidaan jättää kuolemaan, tai sitten, että pentueelta, joka on matkalla emänsä perässä, voitaisiin emä ampua siitä. En voi kyllä sitä hyväksyä. Vieraslajien osalta kaikkein tehokkain ja parhain ehkäisy sille on se, että se tapah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 180/2018 vp

tuu ennen pesimäkautta. Ja sitä pesimäkautta riittää myös syksyllä. Ei se tarkoita sitä, että esimerkiksi supikoiraa vain talvihangilla voidaan saalistaa, koska kyllä riistalain tämänhetkisen tulkinnan mukaan meillä on tietty aikaraja [Puhemies koputtaa] ja sen jälkeen meillä on pitkä syksy aikaa mahdollistaa se, että me nämä vieraslajit voimme poistaa. Mutta en kyllä halua orpoja, jotka kuolevat nälkään.

12.14 Veera Ruoho kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnaksi on tärkeä. Itse olen kotoisin Hirvensalmelta, ja veljeni harrastavat edelleen aktiivisesti metsästystä, ja olen siinä vakaassa uskossa, ja kokemuksen on, että suomalaiset metsästäjät ovat hyvin kokeneita ja ottavat tällaiset asiat huomioon kuin mitä täällä näitä huolia nostettiin siitä, että pentueet jäisivät sitten ilman emää. Metsästäjät ovat lapsesta asti kulkeneet isiensä ja setiensä mukana metsällä ja tuntevat tosiaan eläimen elinkaaren ja käyttäytymisen hyvin. Edustaja Myllykoskellekin voisin kertoa hyvän esimerkin omasta lapsuudestani: kun meidän kettuterrieri tappoi kettuemon, meidän isä toi ne pienet ketunpojat meille kotiin kasvatettavaksi ja niistä tuli meille lemmikkieläimiä. Nyt sen 70-luvulla tapahtuneen asian voi kertoa. Siellä ne meillä olivat lemmikkieläiminä, kuin koirina.

Yhtä kaikki, kannatan tätä hallituksen esitystä.

12.16 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä, että suomalainen metsästäjä on erittäin vastuuntuntoinen.

Edustajat Meri ja Myllykoski ottivat esille tämän, että voidaanko emä ampua, jos pienet pennut ovat siinä olemassa. Mielestäni he pitivät erittäin hyvät puheet. Olen samaa mieltä, että emoa ei voisi silloin kyllä ampua. Kyllä se on epäinhimillinen teko, että jätetään pennut nälkään ja kuolemaan. Toivoisin, että inhimillisyyttä tämän suhteen löytyy.

Olen sitä mieltä, että täytyy ottaa myös Metsästäjäliiton esittämät asiat vakavasti.

12.17 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa edellä käytettyyn puheenvuoroon: On tietysti inhimillinen kuvaus se, että ollaan otettu ketunpennut sitten hoitoon, mutta tarvitsee myös huomioda se, että meillä on lainsäädäntö. Meillä ei ole lainsäädännön mukaan mahdollisuutta ottaa kesyiksi eläimiksi niitä, jotka luonnossa elävät, joten siinä mielessä en ole aivan sitä mieltä, että sellainen... Minä luotan siihen, ja tässä asiassa ollaan keskusteltu siitä, että pitää olla mahdollisuus pohtia sitä asiaa, miten näiden pentueiden kanssa toimitaan. Tuo vain ei ole mahdollista meidän lainsäädännön mukaan.

Kyllä meidän pitää kantaa vastuu siitä, että jos me haluamme huolehtia siitä luonnon monimuotoisuudesta ja tasapainoisuudesta, niin meidän pitää olla yhtä mieltä siitä — ja minä uskon, että maa- ja metsätalousvaliokunta on ollut aivan yhtä mieltä siitä — että vieraslajit eivät kuulu Suomen luontoon. Kun ne tuhoavat meidän omaa luontaista riistakantaa, meidän vesilintuja ja meillä pesiviä riistalintuja, niin se vieraslaji, joka täällä on, ei kuulu Suomen luontoon. Niitä on osin tuotu ihmisten toimesta tarhauksen muodossa ja niitä on suosittu turkiksien takia. Meillä supikoirakin oli jossakin vaiheessa aivan hieno turkiseläin ja sitten minkki, joka on meillä varsinkin rannikkoseuduilla aivan suuri tuholainen, niin että meidän luontaiset, tänne pesimään tulevat linnustot kärsivät siitä, että täällä on sellainen vieraslaji, jonka on ihminen itse tänne tuonut. Ja siinä pitää olla kyllä jyrkkänä. Jos me haluamme tämän oman, kansallisen monimuotoisuuden säilyttää tässä maassa, meidän pitää pystyä ehkäisemään se, että meille tulee tänne joku sellainen ihmisen tuoma

Pöytäkirjan asiakohta PTK 180/2018 vp

vieraslaji, joka meidän monimuotoista ekologisuutta kaventaa. Meillä pitää olla mahdollisuuksia puuttua siihen niin, että me voimme turvata täällä sen lajiston säilymistä, joka on meillä luonnollinen.

12.20 Veera Ruoho kok: Arvoisa puhemies! Täytyy ihan tarkentaa omaa puheenvuoroani tuossa aiemmin, että missään nimessä en tarkoittanut kannustaa siihen, mitä 70-luvulla oli vahingossa tapahtunut, kun kettuterrieri oli tappanut emon eikä isäni sitten halunnut tappaa niitä pentujakin. Hän sentään teki näin, mutta en tietenkään siihen kannusta ja korostan sitä vastuullisuutta, mitä tänä päivänä meidän metsästäjillä on, että he eivät pentuja omaavia emoja tapa, ja jos näin sattuu käymään, että emot kuolevat, niin sitten kyllä huolehditaan siitä, että myöskin pennut lopetetaan.

12.21 Jari Myllykoski vas: Senpä takia, arvoisa rouva puhemies, olen sitä mieltä, että pesimäkaudella olevan metsästäminen ei ole soveliaista. Meidän pitää jotenkin muutoin se turvata, että meillä eivät vieraslajit lisäänty. Ja niin kuin jo edellisissä puheenvuoroissani sanoin, meidän pitää vieraslajienkin osalta metsästäminen ja vieraslajien lisääntyminen säätää siten, että se ei tapahdu kuitenkaan pesimäaikana, koska on minun mielestäni kohtuutonta ja epäinhimillistä, jos meillä tapahtuu sellaista metsästämistä, että me näännytämme nälkään pentueita pesäänsä tai sitten ammusme sellaisen emän, jonka perässä on poikue. Kyllä meillä sen verran pitää kuitenkin edustajina olla inhimillisyyttä. Eli vaikka me emme halua tänne vieraslajeja, niin inhimillisyyden pitää kuitenkin olla sellaista, että toteamme vieraslajien ja meidän oman luonnon mukaista monimuotoisuutta, puolustamme tänne Suomen luontoon liittyviä asioita.

Kultasakaali on sitten oma asiansa. Se ei juuri tähän liity mutta liittyy aiheeseen tosi olennaisesti. Haluan, että me voisimme harkita tätä, koska tätä pesimäaika, mikä on nykyisessä lainsäädännössä, tulisi kunnioittaa.

12.22 Matti Semi vas: Arvoisa rouva puhemies! Liittyn tähän inhimillisyyden piiriin, verrataan asiaa sillä tavalla, kuinka paljon jää metsästysaika sen rauhoituskauden jälkeen: Metsästysasioita tuntevana tiedän, että kun se rauhoituskausi alkaa 1.5. ja loppuu sitten 20.8., niin siinä kuitenkin jää valtava määrä aikaa näitten pienpetojen ja yleensä kaikkien näitten tämmöisten haittaeläinten pyyntiin. Yleensä metsämiehet ovat hirmu tarkkoja siitä hommasta, että he kun aloittavat, he aloittavat sen oikein ryminällä silloin 20. päivä, eli tehokkuutta riittää siihen. Useimmiten se tuottaa hyviä tuloksia sillä tavalla, että saadaan hyviä saalisääriä, pienpetoja pyydettyä ja näitä haittaeläimiä hävitettyä pois. Siihen nähden minusta tämä lakiesitys on ihan hyvä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.